

Euroopan tietosuojaneuvoston ja Euroopan tietosuojavaltuutetun yhteinen lausunto 4/2021 ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi yhteentoimivien rokotus-, testaus- ja parantumistodistusten myöntämisestä, todentamista ja hyväksymistä koskevasta kehyksestä vapaan liikkuvuuden helpottamiseksi covid-19-pandemian aikana (digitaalinen vihreä todistus)

Versioyhteenveto

Versio 1.1	8. huhtikuuta 2021	Pieniä toimituksellisia muutoksia
Versio 1.0	31. maaliskuuta 2021	Yhteisen lausunnon hyväksyminen

SISÄLLYSLUETTELO

1	EHDOTUKSEN TAUSTA.....	4
2	YHTEISEN LAUSUNNON SOVELTAMISALA.....	5
3	ALUSTAVIA HUOMIOITA.....	6
4	KATTAVAN OIKEUSKEHYKSEN TARVE.....	8
5	ERITYISET TIETOSUOJAA KOSKEVAT HUOMAUTUKSET.....	11
5.1	Yleiset huomautukset	11
5.2	Henkilötietoluokat	12
5.3	Asianmukaisten yksityisyyden suoja ja turvallisuutta koskevien teknisten ja organisatoristen toimenpiteiden hyväksyminen ehdotuksen yhteydessä	13
5.4	Rekisterinpitäjien ja henkilötietojen käsittelijöiden määrittäminen	14
5.5	Avoimuus ja rekisteröityjen oikeudet	14
5.6	Tietojen säilytys	15
5.7	Kansainväliset tiedonsiirrot	15

Euroopan tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu, jotka

ottavat huomioon luonnollisten henkilöiden suojelusta unionin toimielinten, elinten ja laitosten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta sekä asetuksen (EY) N:o 45/2001 ja päätöksen N:o 1247/2002/EY kumoamisesta 23 päivänä lokakuuta 2018 annetun asetuksen (EU) 2018/1725 42 artiklan 2 kohdan,

ottavat huomioon ETA-sopimuksen ja erityisesti sen liitteen XI ja pöytäkirjan 37, sellaisina kuin ne ovat muutettuina 6 päivänä heinäkuuta 2018 annetulla ETA:n sekakomitean päätöksellä N:o 154/2018,

ottavat huomioon Euroopan tietosuojaneuvoston ja Euroopan tietosuojavaltuutetun yhteistä lausuntoa ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi yhteentoimivien rokotus-, testaus- ja parantumistodistusten myöntämistä, todentamista ja hyväksymistä koskevasta kehyksestä vapaan liikkuvuuden helpottamiseksi covid-19-pandemian aikana (digitaalinen vihreä todistus) koskevan 17 päivänä maaliskuuta 2021 esitetyn pyynnön,

OVAT ANTANEET SEURAAVAN YHTEISEN LAUSUNNON:

1 EHDOTUKSEN TAUSTA

1. Komissio julkaisi 17. maaliskuuta 2021 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi **yhteentoimivien rokotus-, testaus- ja parantumistodistusten myöntämistä, todentamista ja hyväksymistä koskevasta kehyksestä vapaan liikkuvuuden helpottamiseksi covid-19-pandemian aikana** (digitaalinen vihreä todistus), jäljempänä 'ehdotus'. Ehdotus ja sen liitteet on laadittu Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen, jäljempänä 'SEUT-sopimus', 21 artiklan 2 kohdan perusteella. Sen mukaan jokaisella unionin kansalaisella on oikeus liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden¹ alueella, jollei perussopimuksissa määrätystä tai niiden soveltamisesta annetuissa säännöksissä säädettyistä rajoituksista ja ehdoista muuta johdu.
2. Komissio julkaisi 17. maaliskuuta 2021 myös ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi **yhteentoimivien rokotus-, testaus- ja parantumistodistusten myöntämistä, todentamista ja hyväksymistä koskevasta kehyksestä covid-19-pandemian aikana jäsenvaltioiden alueella laillisesti oleskelevien tai asuvien kolmansien maiden kansalaisten osalta** (digitaalinen vihreä todistus), jäljempänä 'toinen ehdotus'. Toinen ehdotus on laadittu SEUT-sopimuksen 77 artiklan 2 kohdan c alakohdan nojalla. Sen mukaan unioni kehittää politiikkoja, joiden puitteissa vahvistetaan edellytykset, joiden mukaisesti kolmansien maiden kansalaiset voivat vapaasti liikkua unionin alueella.
3. Euroopan tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu toteavat, että ehdotuksilla **pyritään helpottamaan vapaata liikkuvuutta koskevan oikeuden käyttöä EU:ssa covid-19-pandemian aikana ottamalla käyttöön yhteinen kehys** covid-19-rokotuksia ja -testausta sekä covid-19-taudista parantumista koskevien yhteentoimivien todistusten myöntämiselle, todentamiselle ja hyväksymiselle, nimeltään "digitaalinen vihreä todistus".

¹ Viittauksilla "jäsenvaltioihin" tarkoitetaan tässä asiakirjassa ETA:n jäsenvaltioita ja viittauksilla "EU:hun" tarkoitetaan tässä asiakirjassa ETA:a.

4. Ehdotuksessa todetaan, että jäsenvaltiot ovat toteuttaneet viruksen leviämisen rajoittamiseksi erilaisia toimenpiteitä, joista osa on vaikuttanut unionin kansalaisten oikeuteen liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella. Näitä ovat muun muassa maahanpääsyä koskevat rajoitukset tai vaatimukset, joiden mukaan rajan ylittävien matkustajien on jätävä karanteeniin.² Siinä todetaan myös, että monet jäsenvaltiot ovat käynnistäneet tai suunnittelevat aloitteita rokotustodistusten myöntämiseksi.³
5. **Euroopan tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu toteavat myös, että ehdotuksissa velvoitetaan kaikki EU:n jäsenvaltiot käyttämään digitaalisen vihreän todistuksen kehystä ja myöntämään todistuksia vapaata liikkuvuutta koskevan oikeuden käyttämisen helpottamiseksi unionissa covid-19-pandemian aikana.**
6. Komissio pyysi 17. maaliskuuta 2021 ehdotuksesta ja toisesta ehdotuksesta, jäljempänä yhdessä 'ehdotukset', Euroopan tietosuojaneuvoston ja Euroopan tietosuojavaltuutetun yhteistä lausuntoa asetuksen (EU) 2018/1725⁴, jäljempänä 'EU:n tietosuojasetus', 42 artiklan 2 kohdan perusteella.

2 YHTEISEN LAUSUNNON SOVELTAMISALA

7. Ehdotukset ovat erityisen tärkeitä, koska niillä on merkittävä vaikutus yksilön oikeuksien ja vapauksien suojelemiseen henkilötietojen käsittelyn yhteydessä. **Tämä yhteinen lausunto koskee ainoastaan ehdotusten henkilötietojen suojaan liittyviä näkökohtia. Nämä näkökohdat ovat keskeisessä asemassa ehdotuksissa.**
8. Selkeyden vuoksi Euroopan tietosuojaneuvoston ja Euroopan tietosuojavaltuutetun suosituksissa keskitytään ensimmäiseen ehdotukseen, koska toisella ehdotuksella pyritään pelkästään varmistamaan, että EU:n jäsenvaltiot soveltavat ehdotuksessa esitettyjä sääntöjä kolmansien maiden kansalaisiin, jotka asuvat tai oleskelevat laillisesti niiden alueella ja joilla on oikeus matkustaa toisiin jäsenvaltioihin unionin oikeuden mukaisesti. Tässä yhteisessä lausunnossa esitetyt yleiset huomautukset ja näkökohdat koskevat kuitenkin täysimääräisesti molempia ehdotuksia.
9. Puuttumatta muihin merkittäviin eettisiin tai yhteiskunnallisiin näkökohtiin, joihin ehdotuksella voi olla vaikutusta perusoikeuksien noudattamisen osalta, Euroopan tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu painottavat, että **olennaista on, että ehdotus on yhdenmukainen yleisen tietosuojasetuksen⁵ kanssa eikä ole millään tavalla ristiriidassa sen soveltamisen kanssa.** Tätä edellyttää jo oikeusvarmuus, minkä lisäksi on vältettävä sitä, että ehdotuksella suoraan tai epäsuorasti vaarannettaisiin henkilötietojen suoja koskeva perusoikeus sellaisena kuin se esitetään SEUT-sopimuksen 16 artiklassa ja Euroopan unionin perusoikeuskirjan, jäljempänä 'perusoikeuskirja', 8 artiklassa.

² Ks. ehdotuksen johdanto-osan 3 kappale.

³ Ks. ehdotuksen johdanto-osan 8 kappale.

⁴ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2018/1725, annettu 23 päivänä lokakuuta 2018, luonnollisten henkilöiden suojelusta unionin toimielinten, elinten ja laitosten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta sekä asetuksen (EY) N:o 45/2001 ja päätöksen N:o 1247/2002/EY kumoamisesta (EUVL L 295, 21.11.2018, s. 39).

⁵ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/679, annettu 27 päivänä huhtikuuta 2016, luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuojasetus), (EUVL L 119, 4.5.2016, s. 1).

10. Tässä yhteisessä lausunnossa Euroopan tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu tuovat erityisesti esiin seikat, joiden osalta ehdotusta on edelleen yhdenmukaistettava EU:n tietosuojakehyksen kanssa. Tarkoituksena on myös välttää oikeudellinen epävarmuus, joka seuraisi, jos näitä seikkoja ei otettaisi huomioon hyväksyttävässä lainsäädännössä.
11. Euroopan tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu ovat tietoisia siitä, että ehdotusta koskeva lainsäädäntömenettely on käynnissä, ja painottavat olevansa lainsäädäntövallan käyttäjien käytettävissä antaakseen neuvoja ja suosituksia koko menettelyn ajan ja varmistaakseen erityisesti oikeusvarmuuden luonnollisten henkilöiden osalta sekä rekisteröityjen henkilöiden henkilötietojen asianmukaisen suojan SEUT-sopimuksen, perusoikeuskirjan ja tietosuojalainsäädännön mukaisesti.

3 ALUSTAVIA HUOMIOITA

12. Euroopan tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu muistuttavat, että tietosuoja ei muodosta estettä vallitsevan pandemian torjunnalle.⁶ Lisäksi tietosuojalainsäädännön noudattaminen lisää kansalaisten luottamusta ehdotuksella luotavaan kehykseen. Samalla Euroopan tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu ehdottavat, että komissio **soveltaisi ehdotukseen kokonaisvaltaista ja eettistä lähestymistapaa, jotta se kattaisi kaikki yksityisyyden suojaan ja tietosuojaan sekä perusoikeuksiin yleisesti liittyvät seikat.** Lisäksi, kuten edellä on painotettu, yleisten **tehokkuuden, tarpeellisuuden⁷ ja oikeasuhteisuuden⁸** periaatteiden on ohjattava kaikkia jäsenvaltioiden ja EU:n toimielinten toimia, joihin liittyy henkilötietojen käsittelyä covid-19-taudin torjumiseksi.⁹
13. **Eurooppa-neuvosto kehotti** 25. helmikuuta 2021 antamassaan julkilausumassa **rakentamaan rokotustodistuksia koskevaa yhteistä toimintaperiaatetta.** Se pani myös tyytyväisenä merkille EU:ssa ja EU:hun matkustamisesta annetut kaksi neuvoston suositusta, joiden mukaan rajoituksia voidaan ottaa käyttöön **suhteellisuus- ja syrjimättömyysperiaatteita** noudattaen ja ottaen huomioon raja-alueiden yhteisöjen erityistilanne.¹⁰
14. Euroopan tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu korostavat, että on erotettava selkeästi toisistaan 'rokotustodistus', joka on henkilölle annettu todistus hänelle annetusta covid-19-rokotteesta, sekä käsite 'todistus immuniteetista'. Tässä yhteydessä on syytä todeta, että tämän yhteisen lausunnon laatimishetkellä on vain vähän tieteellistä näyttöä siitä, että covid-19-rokotteen saaminen (tai covid-19-taudin sairastaminen) antaisi immuniteetin ja siitä, mikä immuniteetin kesto on. Tämän vuoksi digitaalinen vihreä todistus olisi katsottava pelkästään varmennettavissa olevaksi näytöksi tosiasiallisesta aikamääritetystä lääketieteellisestä tilanteesta tai tapahtumasta, joka helpottaa EU:n kansalaisten vapaata liikkuvuutta kaikissa jäsenvaltioissa yhteisen muotonsa ansiosta.

⁶ Ks. Euroopan tietosuojaneuvoston lausunto henkilötietojen käsittelystä koronaviruspandemian yhteydessä. Hyväksytty 19. maaliskuuta 2020.

⁷ Ks. Assessing the necessity of measures that limit the fundamental right to the protection of personal data: A Toolkit, 11. huhtikuuta 2017.

⁸ Ks. EDPS Guidelines on assessing the proportionality of measures that limit the fundamental rights to privacy and to the protection of personal data, 19. joulukuuta 2019.

⁹ Ks. Ohjeet 4/2020 sijaintitietojen käytöstä ja kontaktien jäljitysvälineistä covid-19-pandemian yhteydessä, 4 kohta; ks. myös Euroopan tietosuojaneuvoston lausunto henkilötietojen käsittelystä koronaviruspandemian yhteydessä, 20. maaliskuuta 2020.

¹⁰ <https://www.consilium.europa.eu/fi/press/press-releases/2021/02/25/statement-of-the-members-of-the-european-council-on-covid-19-and-health-25-february-2021/>

Päätelmiä immuniteetista tai tarttuvuudesta ei kuitenkaan tulisi tehdä, koska yhtenäistä tieteellistä näkemystä ei vielä ole.

15. Euroopan tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu muistuttavat myös, että Maailman terveysjärjestö (WHO) totesi 5. helmikuuta 2021 annetussa väliaikaisessa kannanotossaan ”Interim position paper: considerations regarding proof of COVID-19 vaccination for international travellers”¹¹, että [korostus lisätty] ”kansallisten viranomaisten ja kuljetusalan toimijoiden **ei tulisi ottaa käyttöön covid-19-rokotetta koskevaa todistusvaatimusta kansainvälisessä matkustamisessa edellytyksenä maasta lähdölle tai maahan saapumiselle**, sillä rokotteen tehoon tartuntojen vähentämisessä liittyy edelleen merkittäviä kysymyksiä.
16. Käynnissä olevan keskustelun osalta Euroopan tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu toteavat, että tämän yhteisen lausunnon antamisen hetkellä on esitetty erilaisia näkemyksiä¹² mahdollisesta rokotustodistusten käytöstä seuraavan syrjinnän riskistä. Vaikka ehdotus ei koske pelkästään rokotustodistuksia syrjintäriskin lieventämiseksi, Euroopan tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu painottavat, että **ehdotuksesta puuttuu vaikutustenarviointi**, jolla voisi perustella valittujen toimenpiteiden vaikutuksia sekä arvioida **jo käytössä olevien lievempien toimenpiteiden tehokkuutta**.
17. Samalla Euroopan tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu toteavat myös, että covid-19-pandemian aiheuttama hätätilanne on johtanut todellisiin ja merkittäviin riskeihin, jotka koskevat sekä oikeutta harjoittaa vapaata liikkuvuutta jäsenvaltioissa että kansanterveyttä, koska yhteentoimivia todistuksia koskevaa yhteistä lähestymistapaa ei ole. Lisäksi, kuten Europol on todennut, väärennettyjen covid-19-testitodistusten ja niiden laittoman kaupan riski on suuri.¹³ Ehdotuksen mukaan digitaalisella vihreällä todistuksella lievennettäisiin näitä riskejä yhdenmukaistamalla dokumentointia ja hyväksymällä tiettyjä tähän liittyviä suojakeinoja. Lisäksi on otettava huomioon, että digitaalisen vihreän todistuksen käyttöönotto ei poista väärentämisen mahdollisuutta, joten sitä on täydennettävä asianmukaisilla teknisillä ja organisatorisilla toimenpiteillä todistusten muuntelun ja väärentämisen ehkäisemiseksi.

¹¹ <https://www.who.int/news-room/articles-detail/interim-position-paper-considerations-regarding-proof-of-covid-19-vaccination-for-international-travellers>

¹² Ks. Muun muassa Ada Lovelace Institute: *What place should COVID-19 vaccine passports have in society?*, 17.2.2021. Sivulla 2 todetaan, että asiantuntijaryhmä päätyi näkemykseen, jonka mukaan henkilön rokotustilanne ei tällä hetkellä anna selkeää tai vakuuttavaa näyttöä hänen muille aiheuttamastaan tartuntariskistä. Ilman näyttöä henkilön rokotustilanne ei voi olla vankka peruste riskiperusteiselle päätöksenteolle, joten **digitaalisen passin käyttöönotto ei ole nykytilanteessa perusteltua**.

Ks. myös sivu 4: Digitaalisia passeja ei pitäisi ottaa käyttöön niin kauan kuin covid-19-tautiin ja erityisesti eri rokotteiden (ja rokotussuunnitelmien) viruksen leviämiseen ja suojan kestoon kohdistuviin vaikutuksiin ja vaikutusten yleistettävyyteen liittyy paljon epätietoisuutta.

Ks. myös seuraava kohta: Vaikka jotkut katsoisivatkin rokotuspassien olevan keino lisätä vapautta, niille henkilöille, joilta tällainen passi puuttuu, se merkitsisi **muille myönnettyjen vapauksien kieltämistä**. Tämän vuoksi perustelut nykyisten rajoitusten höllentämiselle joidenkin osalta ja niiden jatkamiselle muiden osalta on esitettävä selvästi (sivulla 3). Tässä tarkoitettu rokotuspassi kattaa kolme osa-aluetta: **terveystiedot** (henkilön rokotustilanne, joka osoitetaan esimerkiksi todistuksella), **tunnistaminen** (haltijan yhdistäminen todistukseen) ja **salliviin tai kieltäviin toimiin oikeuttava lupa** (passi). On syytä panna merkille, että mitään näistä näkökohdista, jotka ovat merkityksellisiä myös tietosuojan kannalta, ei määritellä riittävällä tavalla ehdotuksessa.

¹³ <https://www.europol.europa.eu/early-warning-notification-illicit-sales-of-false-negative-covid-19-test-certificates>

18. Ottaen huomioon edellä esitetyt näkökohdat Euroopan tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu pitävät oikeutettuna ehdotuksen tavoitetta digitaalisen vihreän todistuksen myöntämistä, todentamista ja hyväksymistä koskevan dokumentoinnin yhdenmukaistamisesta EU:ssa, millä pyritään mahdollistamaan kansalaisten vapaa liikkuvuus EU:n jäsenvaltioiden välillä. Jäljempänä esitetyt suositukset, jotka rajoittuvat ehdotuksen tietosuojan kannalta merkityksellisiin säännöksiin, on kuitenkin esitetty parhaillaan käynnissä olevaa tieteellistä, oikeudellista ja yhteiskunnallista keskustelua koskevin varauksin.
19. Euroopan tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu ovat tyytyväisiä siihen, että ehdotuksessa säädetään digitaalisesta vihreästä todistuksesta, joka kattaisi ne vaihtoehtoiset edellytykset EU:n kansalaisille ja laillisesti EU:ssa oleskeleville kolmansien maiden kansalaisille (rokotettu, tartunnasta parantunut ja testattu), joita jäsenvaltiot ovat voineet asettaa jotka covid-19-pandemian torjumiseksi käyttöön otettujen vapaan liikkuvuuden rajoitusten poistamiseksi. Samalla Euroopan tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu kehottavat komissiota täsmentämään, että jäsenvaltioiden olisi hyväksyttävä kaikki kolme todistustyyppiä. Ilman tätä kyseessä olisi selkeä syrjintä terveystietojen perusteella, mikä merkitsisi perusoikeuksien rikkomista.
20. Euroopan tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu painottavat myös, että digitaalisen vihreän todistuksen käyttöönoton yhteydessä on joka tapauksessa suunniteltava myös toimenpiteitä niiden riskien määrittämiseksi ja lieventämiseksi, joita kehysten käytöstä ja digitaalisen vihreän todistuksen myöntämisestä voi seurata, kuten mahdollinen tahaton toissijainen käyttö ilman kansallisella tasolla vahvistettua asianmukaista oikeusperustaa, joka olisi perusoikeuskirjan 7 ja 8 artiklan mukainen ja täysin yhdenmukainen yleisen tietosuojasetuksen kanssa. Tähän palataan yksityiskohtaisesti seuraavassa luvussa.

4 KATTAVAN OIKEUSKEHYKSEN TARVE

21. Perusoikeuskirjan 52 artiklan mukaan ”[s]uhteellisuusperiaatteen mukaisesti perusoikeuskirjassa tunnustettujen oikeuksien ja vapauksien rajoituksia voidaan säätää ainoastaan, jos ne ovat välttämättömiä ja vastaavat tosiasiallisesti unionin tunnustamia yleisen edun mukaisia tavoitteita tai tarvetta suojella muiden henkilöiden oikeuksia ja vapauksia”. Tämän mukaisesti **on analysoitava huolellisesti ehdotettujen toimenpiteiden välttämättömyyttä ja oikeasuhteisuutta**. Ehdotuksella olisi erityisesti saavutettava oikeudenmukainen tasapaino digitaalisen vihreän todistuksen yleisen edun mukaisten tavoitteiden ja yksilön itsemääräämisoikeuden sekä tämän yksityisyyden kunnioittamista, tietosuojaa ja syrjimättömyyttä koskevien perusoikeuksien ja muiden perusvapauksien, kuten liikkumis- ja oleskeluvapauden, kunnioittamisen välillä.
22. Komissio perustelee ehdotuksen oikeasuhteisuuden sillä, että ehdotuksessa rajoitetaan henkilötietojen käsittely välttämättömään vähimmäislaajuuteen siten, että myönnettäviin todistuksiin sisällytetään vain rajallinen määrä henkilötietoja (ehdotuksen 5 artikla ja liite), että todistusten todentamisen yhteydessä saatuja tietoja ei pitäisi säilyttää (9 artikla) ja että otetaan käyttöön kehys, joka ei edellytä keskitetyn tietokannan perustamista ja ylläpitoa. Lisäksi ehdotuksessa selvennetään, että digitaalinen vihreä todistus ja sen luotettavuuskehys ovat luonteeltaan väliaikaisia, koska niiden soveltaminen on määrää keskeyttää komission delegoidulla säädöksellä, kun covid-19-pandemia on päätynyt (ehdotuksen 15 artiklan 2 kohta), sillä sen jälkeen ei ole perusteltua vaatia kansalaisia esittämään terveysasiakirjoja heidän käyttäessään oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen.
23. Euroopan tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu katsovat, että ottaen huomioon ehdotuksen mukaisten toimenpiteiden rajoittavan luonteen, mahdollinen kehysten ja digitaalisen

vihreän todistuksen myöhempi käyttö jäsenvaltion lainsäädännön perusteella muussa kuin vapaata liikkuvuutta koskevan oikeuden helpottamisen tarkoituksessa EU:n jäsenvaltioiden välillä ei kuulu ehdotuksen soveltamisalaan¹⁴ eikä näin ollen myöskään Euroopan tietosuojaneuvoston ja Euroopan tietosuojavaltuutetun yhteisen lausunnon piiriin.

24. Euroopan tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu katsovat kuitenkin, että jos jäsenvaltiot haluavat edelleen käyttää digitaalista vihreää todistusta jäsenvaltion lainsäädännön perusteella muuhun kuin vapaan liikkuvuuden helpottamiseen EU:n jäsenvaltioiden välillä, tällä voi olla tahattomia seurauksia ja siihen voi liittyä EU:n kansalaisten perusoikeuksiin kohdistuvia riskejä. Digitaalisen vihreän todistuksen soveltamisen laajentamista muihin tilanteisiin nykyisin sovellettavien rajoitusten helpottamiseksi onkin jo ehdotettu, ja jäsenvaltiot mahdollisesti suunnittelevat sen käyttöönottoa tosiasiallisena edellytyksenä esimerkiksi kauppoihin, ravintoloihin, yökerhoihin, uskonnonharjoittamispaikkoihin tai kuntosaleille pääsulle tai sen käyttöä muissa yhteyksissä, kuten työsuhteen yhteydessä. Tällainen digitaalisen vihreän todistuksen ja siihen liittyvän kehyksen myöhempi käyttö kansallisen oikeusperustan nojalla ei saisi johtaa oikeudellisesti tai tosiasiallisesti syrjintään henkilön rokotustilanteen tai covid-19-taudista toipumisen perusteella. Tämän vuoksi **Euroopan tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu painottavat, että kehyksen, digitaalisen vihreän todistuksen ja siihen liittyvien henkilötietojen mahdollisessa myöhemmässä käytössä jäsenvaltioiden tasolla on noudatettava perusoikeuskirjan 7 ja 8 artiklaa sekä yleistä tietosuoja-asetusta, myös sen 6 artiklan 4 kohtaa** ¹⁵. Tämä tarkoittaa, että jäsenvaltioiden lainsäädännössä tarvitaan asianmukainen oikeusperusta, joka on tehokkuuden, tarpeellisuuden ja oikeasuhteisuuden periaatteiden mukainen ja joka sisältää vahvat ja erityiset suoja-toimet, jotka otetaan käyttöön asianmukaisen vaikutustenarvioinnin jälkeen erityisesti syrjintäriskin¹⁶ välttämiseksi sekä sen estämiseksi, että tietoja säilytettäisiin todentamisen yhteydessä. Lisäksi Euroopan tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu painottavat, että tällainen järjestelmä olisi sisällytettävä kattavaan terveystalouteen. Euroopan tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu katsovat, että ottaen huomioon tällaiseen oikeusperustaan liittyvät rekisteröityjen oikeuksiin ja vapauksiin kohdistuvat riskit, jäsenvaltion lainsäädäntöön olisi vähintään sisällytettävä erityisiä säännöksiä, joissa määritetään tietojen käsittelyn soveltamisala ja laajuus, käsittelyn täsmällisesti määritelty tarkoitus, todistuksen todentamiseen oikeutetut tahot sekä asianmukaiset takeet väärinkäytösten ehkäisemiseksi.¹⁷ Kuten unionin tuomioistuimien on selventänyt, tällaiset takeet ovat tärkeitä varsinkin silloin, kun henkilötietoja käsitellään automaattisesti, ja erityisesti silloin, kun on suojattava kyseistä henkilötietojen erityisryhmää eli arkaluonteisia tietoja.¹⁸
25. Koska mahdollisen myöhemmän käsittelyn oikeusperusta riippuu sen yhteensopivuudesta sen ensisijaisen käyttötarkoituksen oikeusperustan kanssa EU:n tasolla, Euroopan tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu muistuttavat, että ehdotuksessa on tärkeää määrittää selkeästi

¹⁴ Ks. ehdotuksen johdanto-osan 37 kappale.

¹⁵ Yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 4 kohdan nojalla sallittua on käsittely, joka tapahtuu muuta kuin sitä tarkoitusta varten, jonka vuoksi tiedot on kerätty unionin oikeuden tai jäsenvaltion lainsäädännön perusteella, joka muodostaa demokraattisessa yhteiskunnassa välttämättömän ja oikeasuhteisen toimenpiteen yleisen tietosuoja-asetuksen 23 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen tavoitteiden turvaamiseksi.

¹⁶ Euroopan tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu katsovat, että jäsenvaltioiden olisi erityisesti otettava huomioon syrjintäriski, joka voisi seurata siitä, että rokotteen saatavuus ja rokotukseen pääsy voivat vaihdella EU:ssa sekä muun muassa halpojen testien saatavuudesta vaihtoehtona rokotukselle.

¹⁷ Ks. lisää esimerkkejä takeista Euroopan tietosuojaneuvoston suuntaviivoista 10/2020, jotka koskevat yleisen tietosuoja-asetuksen 23 artiklan mukaisia rajoituksia.

¹⁸ Unionin tuomioistuimen tuomio, 6.10.2020, La Quadrature du Net ja muut, yhdistetyissä asioissa C-511/18, C-512/18 ja C-520/18, ECLI:EU:C:2020:791, 132 kohta.

digitaalisen vihreän todistuksen käyttötarkoitus (käyttötarkoitukset). Euroopan unionin tuomioistuin, jäljempänä 'EUT', (suuri jaosto) totesi asiassa Digital Rights Ireland 8. huhtikuuta 2014 antamassaan tuomiossa ja erityisesti sen 61–62 kohdassa seuraavaa: ”Direktiivi 2006/24 ei – sisällä aineellisia ja menettelyllisiä edellytyksiä, joilla toimivaltaiset kansalliset viranomaiset voivat saada tietoja ja käyttää niitä myöhemmin. – **4 artiklassa**, jossa säädellään näiden viranomaisten oikeutta saada säilytettyjä tietoja, **ei säädetä nimenomaisesti, että tämä kyseisten tietojen saanti ja myöhempi käyttö on täysin rajoitettava tarkasti rajatun vakavan rikollisuuden ehkäisemiseen ja selvittämiseen [asetuksen osalta tarkkaan määriteltäviin käyttötarkoituksiin] – , vaan siinä säädetään pelkästään, että kunkin jäsenvaltion on määritettävä noudatettavat menettelyt ja säilytettävien tietojen saannin edellytykset ottaen huomioon välttämättömyyden ja suhteellisuuden vaatimusten täytyminen.**” [Korostus lisätty.]

26. Euroopan tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu katsovat, että suunnitellun toimenpiteen tarkoituksen (tarkoitusten) yksityiskohtainen kuvaus ei ole pelkästään suhteellisuustestin edellytys, vaan se auttaa myös osoittamaan, että toimenpide on perusoikeuskirjan 52 artiklan 1 kohdan lain laatua koskevan edellytyksen mukainen.¹⁹ Tältä osin **katsomme, että ehdotuksessa olisi määritettävä paremmin vihreän digitaalisen todistuksen käyttötarkoitus ja säädettävä mekanismista (kolmesta osasta koostuvan) todistuksen käytön seuraamiseksi jäsenvaltioissa.**
27. Euroopan tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu painottavat, että digitaalisen vihreän todistuksen on määrä sisältää sekä asiakirjasta ilmi käyviä arkaluonteisia tietoja että siitä pääteltävissä olevia arkaluonteisia tietoja. Esimerkiksi kun otetaan huomioon jäsenvaltioiden väliset erot rokotusvaiheiden ja ensisijaisuusjärjestysten osalta, voi olla helppo päätellä, että nuorella henkilöllä, joka on rokotettu, vaikka hänen muuta ikäluokkaansa ei vielä ole rokotettu, on ominaisuus, jonka perusteella hänet on rokotettu varhaisessa vaiheessa, kuten heikentynyt immuunijärjestelmä tai krooninen sairaus.²⁰
28. Lisäksi Euroopan tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu katsovat, että **ehdotuksessa on nimenomaisesti säädettävä, että pandemian päätyttyä jäsenvaltioilla ei ole oikeutta tietoihin pääsyyn ja niiden myöhempään käyttöön tämän ehdotuksen perusteella**, ja siinä on esitettävä selkeät viitteet tästä (myös kehityksen ja digitaalisen vihreän todistuksen käyttöä koskeva selkeä

¹⁹ Kuten julkisasiamies Mengozzi totesi luonnoksesta matkustajarekisteritietojen siirtämistä ja käsittelyä koskevaaksi Kanadan ja Euroopan unionin väliseksi sopimukseksi antamansa ratkaisuehdotuksen (ECLI:EU:C:2016:656) 193 kohdassa: ”Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan tämä ilmaisu edellyttää, että kyseinen toimenpide on **saatavilla ja riittävän ennakoitavissa**, toisin sanoen, että siinä käytetään **melko selviä käsitteitä, joilla ilmoitetaan riittävällä tavalla kaikille, missä olosuhteissa ja millä edellytyksillä se oikeuttaa julkisen vallan turvautumaan toimenpiteisiin, jotka vaikuttavat heidän Euroopan ihmisoikeussopimuksella suojattuihin oikeuksiinsa.**” (Korostus lisätty.)

Ks. tämän osalta myös Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen asiassa Catt v. Yhdistynyt kuningaskunta 24.1.2019 antama tuomio, tuomari Koskelon yhtäpitävä näkemys, johon tuomari Felici yhtyi, 6 kohta, jossa todetaan, että tietosuojalainsäädännön yleiset periaatteet, kuten ne, joiden mukaan käsiteltävien tietojen on oltava riittäviä ja olennaisia eikä niitä saa olla liikaa käsittelyn tarkoituksiin nähden, **heikkenevät, mahdollisesti jopa siinä määrin, että ne menettävät merkityksensä, kun varsinaista tarkoitusta ei määritetä tai rajata mielekkäällä tavalla.** (Korostus lisätty.)

²⁰ Ks. Cofone N. Ignacio, ”Containment Apps: Immunity Passports and Contact Tracing Surveillance”, 16.1.2021, https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3767301

uudelleentarkastelu- ja raukeamislauseke sekä terveydenhuollon tieteellisten seurantaelinten osallistaminen ja niiden virallinen neuvonanto todistuksen (todistusten) käytön yhteydessä).

29. Euroopan tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu katsovat, että ehdotuksen johdanto-osan 42 kappaletta ja 15 artiklaa on myös muutettava siten, että suljetaan pois digitaalisen vihreän todistuksen mahdollinen tuleva käyttö pandemian päätyttyä ja rajataan ehdotuksen soveltamisala koskemaan ainoastaan vallitsevaa covid-19-pandemiaa ja SARS-CoV-2-virusta. Tämän osalta Euroopan tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu suhtautuvat kielteisesti ehdotuksen 15 artiklaan sisältyvään mahdollisuuteen, jonka mukaan komissio voi delegoidulla säädöksellä ilmoittaa ehdotuksen soveltamisen aloittamisesta uudelleen, jos WHO julistaa kansainvälisen kansanterveysuhkan, joka liittyy SARS-CoV-2:een, ”*sen muunnokseen tai samankaltaisiin tartuntatauteihin, jotka voivat aiheuttaa epidemian*”. Euroopan tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu katsovat, että käyttötarkoitussidonnaisuuden periaatteen noudattamiseksi säännöksen alleviivattu osa on syytä poistaa ja **ehdotuksen soveltamisala on rajattava vallitsevaan covid-19-pandemiaan sekä henkilöiden vapaan liikkuvuuden helpottamiseen (joka on määriteltävä tarkemmin ja johon on liitettävä tässä yhteisessä lausunnossa, joka ei tosin ole tyhjentävä, täsmennetyt takeet) nykyisessä tilanteessa.**

5 ERITYISET TIETOSUOJAA KOSKEVAT HUOMAUTUKSET

5.1 Yleiset huomautukset

30. Euroopan tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu painottavat ensinnäkin, että ehdotus ei salli henkilötietojen EU:n tason keskustietokannan perustamista digitaalista vihreää todistusta koskevan kehysten käyttöönoton verukkeella eikä se saa johtaa sellaiseen.
31. **Ehdotuksen johdanto-osan 14 kappaleessa sekä 5 artiklan 1 kohdassa ja 6 artiklan 1 kohdassa** todetaan seuraavaa: ”Jäsenvaltioiden olisi myönnettävä digitaalisen vihreän todistuksen muodostavat todistukset automaattisesti tai pyynnöstä – –.” Euroopan tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu suosittavat ehdotuksen selventämistä sen osalta, olisiko digitaalinen vihreä todistus luotava automaattisesti mutta toimitettava vain rekisteröidyn pyynnöstä vai olisiko se myönnettävä vain rekisteröidyn pyynnöstä.
32. **Lisäksi Euroopan tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu katsovat, että todistusten olisi ehdottomasti oltava saatavilla sekä digitaalisessa että paperimuodossa, jotta varmistetaan sen saatavuus kaikille kansalaisille.** Ehdotuksen johdanto-osan 14 kappaleen ja 3 artiklan 2 kohdan sanamuodon vahvistamista suositetaan tämän osalta.
33. Euroopan tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu ovat tyytyväisiä siihen, että **ehdotuksen johdanto-osan 15 kappaleessa** nimenomaisesti todetaan, että digitaalisen vihreän todistuksen muodostavien kolmen todistuksen (eli rokotustodistus, testaustodistus ja parantumistodistus) on oltava unionin tietosuojalainsäädännön mukaisia, jotta ne voitaisiin hyväksyä kaikissa jäsenvaltioissa. Lisäksi ehdotuksen johdanto-osan 38 kappaleen mukaan ”[h]enkilötietojen

minimoinnin periaatteen mukaisesti todistusten olisi sisällettävä ainoastaan ne henkilötiedot, jotka ovat tarpeen vapaata liikkuvuutta koskevan oikeuden käyttämisen helpottamiseksi unionissa covid-19-pandemian aikana”.

34. Euroopan tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu toteavat, että **ehdotuksen johdanto-osan 37 kappaleessa** oikeusperustaksi henkilötietojen käsittelylle yhteentoimivien todistusten myöntämiseksi ja todentamiseksi esitetään yleisen tietosuojasetuksen 6 artiklan 1 kohdan c alakohta ja 9 artiklan 2 kohdan g alakohta. Euroopan tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu suosittavat tämän osalta, että edellä mainittu oikeusperusta tai vaihtoehtoisesti viittaus yleisen tietosuojasetuksen noudattamiseen sisällytetään myös ehdotuksen varsinaiseen tekstiin, muun muassa sen 1 artiklan toiseen kohtaan ja 8 artiklan 2 kohdan b alakohtaan.
35. **Ehdotuksen johdanto-osan 39 kappaleen mukaan** ”[tämän asetuksen soveltamiseksi henkilötietoja voidaan siirtää tai vaihtaa rajojen yli ainoastaan sellaisten tietojen hankkimiseksi, jotka ovat tarpeen todistuksen haltijan rokotus-, testaus- tai parantumistilanteen vahvistamiseksi ja todentamiseksi”]. Euroopan tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu toteavat, että yhteentoimivuuden osalta käsitettä ’henkilötiedot’ olisi vielä täsmennettävä, erityisesti yhdenmukaistamalla se sähköisten terveyspalvelujen verkoston ohjeiden kanssa. Oletusarvoisen tietosuojan mukaisesti on käytettävä todentamistekniikoita, jotka eivät edellytä henkilötietojen siirtoa, aina kun se on teknisesti mahdollista.
36. Euroopan tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu toteavat, että **ehdotuksen johdanto-osan 47 kappaletta** on muokattava siten, että siitä käy ilmi komission pyytäneen Euroopan tietosuojaneuvoston ja Euroopan tietosuojavaltuutetun yhteistä lausuntoa EU:n tietosuojasetuksen 42 artiklan 2 kohdan mukaisesti.
37. Euroopan tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu ovat tyytyväisiä siihen, että **ehdotuksen 3 artiklan 3 kohdassa** kansalaisille annetaan oikeus maksutta myönnettävään todistukseen sekä uuteen todistukseen, jos digitaaliseen vihreään todistukseen sisältyvät henkilötiedot eivät (enää) pidä paikkaansa tai eivät ole ajan tasalla tai jos todistus ei ole enää haltijan saatavilla. Euroopan tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu suosittavat sen selventämistä säännöksessä, että todistus ja sen muutokset myönnetään **rekisteröidyn pyynnöstä**.
38. Lopuksi Euroopan tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu toteavat, että **ehdotuksen 2 artiklan 6 kohdassa** esitetty ’yhteentoimivuuden’ lisämääritelmä ei ole selkeä, koska digitaaliset vihreät todistukset perustuvat eIDAS-sääntöihin ja ISA2-ohjelman (aiemmin IDABC ja ISA) eurooppalaisia yhteentoimivuusperiaatteita koskevaan työhön.

5.2 [Henkilötietoluokat](#)

39. Euroopan tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu toteavat, että liitteessä I esitetään henkilötietoluokat ja henkilötietoryhmiä koskevat tietokentät, joita käsitellään digitaalisen vihreän todistuksen kehityksessä. Tämän osalta **katsotaan, että ehdotuksessa ei määritetä selkeästi perustetta tällaisten erityisten tietokenttien tarpeelle**. Euroopan tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu katsovat myös, että olisi selitettävä täsmällisemmin, onko kaikki liitteessä I tarkoitettut henkilötietojen luokat sisällytettävä myös sekä digitaalisten että paperimuotoisten todistusten QR-koodiin. Lähestymistapa, jossa tuetaan eri tavoin kattavia tietojoukkoja ja QR-koodeja, voi parantaa tietojen minimointia eri käyttötilanteissa. Digitaalisen vihreän todistuksen tehokkuuden osalta todettakoon, että (’parantumistodistusta’ lukuun ottamatta) kunkin ’todistuksen’ ’päättymispäivää’ ei täsmennetä. Viimeksi mainittu näkökohta liittyy tietosuojan kannalta siihen, ettei tietojen säilytysaikoja ole täsmennetty.

40. Näiden huomioiden mukaisesti ja erityisesti rokotustodistuksen osalta Euroopan tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu katsovat, että ehdotuksen johdanto-osan kappaleissa olisi esitettävä lisää perusteita sille, miksi tietyn rokotevalmisteen, rokotteen myyntiluvan haltijan tai valmistajan ja sarjarokotteen/rokoteannoksen järjestysnumeron kaltaiset tiedot ovat tarpeen todistuksessa vapaata liikkuvuutta koskevan oikeuden käyttämisen helpottamiseksi unionissa covid-19-pandemian aikana. Todettakoon myös, että yhdenmukaistamisen puute ehdotuksessa voi haitata tavoitetta helpottaa EU:n kansalaisten oikeutta liikkua vapaasti.
41. Euroopan tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu panevat myös merkille, että ehdotuksen 5 artiklan 2 kohdan, 6 artiklan 2 kohdan sekä 7 artiklan 1 ja 2 kohdan mukaan komissiolle siirretään valta antaa delegoituja säädöksiä kolmen todistustyyppin muuttamiseksi lisäämällä, muuttamalla tai poistamalla henkilötietoryhmiä koskevia tietokenttiä. Tietokenttien muuttaminen voi tehdä vaikutustenarvioinnista pätemättömän, mikä edellyttäisi riskin uudelleenarviointia. Tämän osalta **Euroopan tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu katsovat, että delegoiduilla säädöksillä voitaisiin lisätä ainoastaan yksityiskohtaisempia tietokenttiä (tietojen alaluokkia), jotka kuuluvat jo määriteltyihin tietoluokkiin.** Euroopan tietosuojavaltuutettua (ja tarvittaessa Euroopan tietosuojaneuvostoa) olisi kuultava ehdotettaessa tällaisia delegoituja säädöksiä.
42. Kuten jo ehdotuksen käyttötarkoitussidonnaisuuden arvioinnin yhteydessä pantiin merkille, Euroopan tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu toteavat myös, että liitteessä olevaan 3 kohdan c alakohtaan sisältyy todistuksen tietokenttä ”tauti tai taudinaiheuttaja, josta henkilö on parantunut”. Tämän osalta **Euroopan tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu katsovat, että ottaen huomioon ehdotusluonnoksen soveltamisalan ja nykyisen covid-19-tilanteen tauti tai taudinaiheuttaja, josta henkilö on parantunut, olisi rajattava vain covid-19-tautiin ja sen muunnoksiin.**

5.3 Asianmukaisten yksityisyyden suoja ja turvallisuutta koskevien teknisten ja organisatoristen toimenpiteiden hyväksyminen ehdotuksen yhteydessä

43. Euroopan tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu toteavat, että digitaaliseen vihreään todistukseen sisällytettävien henkilötietojen arkaluonteisuudesta huolimatta komissio voi ehdotuksen mukaan päättää (ehdotuksen 8 artikla) täytäntöönpanosäädöksellä yksityisyyden suojaa ja turvallisuutta koskevista toimenpiteistä ja vaatimuksista, jotka digitaalisen vihreän todistuksen on täytettävä.
44. Euroopan tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu katsovat, että **ehdotuksessa olisi todettava, että rekisterinpitäjien ja henkilötietojen käsittelijöiden on toteutettava riittävät tekniset ja organisatoriset toimenpiteet** käsittelyyn liittyvää riskiä vastaavan asianmukaisen turvallisuustason varmistamiseksi. Nämä toimenpiteet voisivat olla esimerkiksi yksityisyyden suoja ja turvallisuutta koskevien toimenpiteiden säännöllisen testausmenettelyn käyttöönotto sekä valittujen yksityisyyden suoja ja turvallisuutta koskevien toimenpiteiden tehokkuuden arviointi. Todettakoon, että tällaisilla toimenpiteillä on tarkoitus sisällyttää tietojen käsittelyyn tarvittavat takeet rekisteröityjen oikeuksien suojelemiseksi. **Pakollisia toimenpiteitä voitaisiin täsmentää** komission ehdotuksen 8 artiklan mukaisesti antamien **täytäntöönpanosäädösten avulla.**
45. Euroopan tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu muistuttavat, että edellä mainitun riittävien yksityisyyden suoja ja turvallisuutta koskevien teknisten ja organisatoristen toimenpiteiden hyväksymisen olisi tapahduttava sekä käsittelytapojen määrittämisen että itse käsittelyn yhteydessä yleisen tietoturva-asetuksen 25 artiklassa esitetyn sisänrakennetun ja oletusarvoisen tietosuojan periaatteen mukaisesti.

46. Todistustyyppejä koskevia uusia teknisiä eritelmiä koskevien komission hyväksymien täytäntöönpanosäädösten osalta Euroopan tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu muistuttavat, että komission on EU:n tietosuoja-asetuksen 42 artiklan mukaan kuultava Euroopan tietosuojavaltuutettua ja (tarvittaessa) Euroopan tietosuojaneuvostoa.
47. Yhdenmukaisuuden säilyttämiseksi yleisen tietosuoja-asetuksen sanamuodon kanssa ja koska ehdotuksen yhteydessä on tärkeää hyväksyä riittävät tekniset ja organisatoriset toimenpiteet, Euroopan tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu ehdottavat lopuksi myös, että 8 artiklan otsikkoon lisätään lauseke ”sekä tekniset ja organisatoriset toimenpiteet”.

5.4 [Rekisterinpitäjien ja henkilötietojen käsittelijöiden määrittäminen](#)

48. Euroopan tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu ovat tyytyväisiä siihen, että ehdotuksessa tarjotaan jonkinlainen lähtökohta rekisterinpitäjän ja henkilötietojen käsittelijän tehtävien selventämiselle digitaalisen vihreän todistuksen kehyksen yhteydessä. Tämän osalta todettakoon, että ehdotuksen 9 artiklan 4 kohdan mukaan **viranomaisia, jotka vastaavat** 3 artiklassa tarkoitettujen digitaalisten vihreiden todistusten **myöntämisestä, pidetään** yleisen tietosuoja-asetuksen 4 artiklan 7 kohdassa tarkoitettuina **rekisterinpitäjinä**. Lisäksi ehdotuksen 8 artiklan g kohdan mukaan komissio antaa täytäntöönpanosäädöksiä, jotka sisältävät tekniset eritelmit ja säännöt, jotka koskevat rekisterinpitäjien ja henkilötietojen käsittelijöiden vastuualueiden jakamista.
49. Koska digitaalinen vihreä todistus on keskeinen vapaata liikkuvuutta koskevan oikeuden harjoittamisessa ja ottaen huomioon todistuksen mahdollinen käyttö useissa jäsenvaltioissa (esimerkiksi matkustettaessa usean jäsenvaltion kautta), **Euroopan tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu suosittavat, että ehdotuksessa täsmennetään, että luettelo kaikista tahoista, joiden on määrä toimia kyseisessä jäsenvaltiossa rekisterinpitäjinä, henkilötietojen käsittelijöinä ja tietojen vastaanottajina** (muut kuin ehdotuksen 9 artiklan 4 kohdassa tarkoitettut todistusten myöntämisestä vastaavat viranomaiset) **on julkaistava**. Tämä antaa digitaalista vihreää todistusta käyttäville EU:n kansalaisille mahdollisuuden saada tietoonsa, minkä tahon puoleen he voivat kääntyä käyttäessään yleisen tietosuoja-asetuksen mukaisia oikeuksiaan. Tämä koskee erityisesti oikeutta saada avointa tietoa tavoista, joilla rekisteröidyn oikeuksia voidaan harjoittaa henkilötietojen käsittelyn osalta.
50. Lopuksi Euroopan tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu suosittavat, että **ehdotuksessa selvennetään komission tehtäviä tietosuojalainsäädännön osalta todistusten yhteentoimivuuden takaavan luotettavuuskehyksen yhteydessä**.

5.5 [Avoimuus ja rekisteröityjen oikeudet](#)

51. Euroopan tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu ovat tyytyväisiä ehdotuksen 3 artiklan 2 kohtaan, jossa selvennetään, että *”[t]odistusten sisältämät tiedot on esitettävä myös ihmisen luettavissa olevassa muodossa”*. Käsiteltävien tietojen arkaluonteisuuden vuoksi Euroopan tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu suosittavat, että komissio varmistaa, että menettelyt kuvataan läpinäkyvästi kansalaisille, jotta nämä voivat käyttää oikeuttaan tietosuojaan.
52. Euroopan tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu ovat tyytyväisiä ehdotuksen 3 artiklan 3 kohtaan, jonka mukaan *”[h]altijalla on oltava oikeus pyytää uuden todistuksen myöntämistä, jos todistukseen sisältyvät henkilötiedot eivät (enää) pidä paikkaansa tai eivät ole ajan tasalla ––”*, koska tämä on yleisen tietosuoja-asetuksen 5 artiklan 1 kohdan d alakohdan ja 16 artiklan mukaista.

5.6 Tietojen säilytys

53. Euroopan tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu ovat tyytyväisiä ehdotuksen johdanto-osan 40 kappaleeseen, jonka mukaan ”[t]ällä asetuksella **ei luoda oikeusperustaa sellaisten henkilötietojen säilyttämiselle, jotka on saatu** määräjäsenvaltion tai sellaisten rajat ylittävien henkilöliikennepalvelujen tarjoajien, joilta kansallinen lainsäädäntö edellyttää tiettyjen kansanterveystoimenpiteiden toteuttamista covid-19-pandemian aikana, myöntämästä **todistuksesta**”, ja ehdotuksen 9 artiklan 3 kohtaan, jossa todetaan että ”[h]enkilötietoja, joita käsitellään 3 artiklassa tarkoitettujen todistusten myöntämiseksi, mukaan lukien uuden todistuksen myöntäminen, ei saa säilyttää pidempään kuin niiden käyttötarkoituksen kannalta on tarpeen eikä missään tapauksessa pidempään kuin sen ajanjakson ajan, jona todistuksia voidaan käyttää vapaata liikkuvuutta koskevan oikeuden käyttämiseksi”, koska nämä ovat molemmat yhdenmukaisia yleisessä tietosuojasetuksessa säädetyn säilytyksen rajoittamisen periaatteen kanssa.
54. Euroopan tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu muistuttavat, että todistuksen myöntävien viranomaisten on noudatettava henkilötietojen säilyttämisessä yleisen tietosuojasetuksen 5 artiklan 1 kohdassa esitettyjä periaatteita ja että erityiset tietojen säilyttämisajat olisi määritettävä mahdollisuuksien mukaan. Jos tämä ei ole mahdollista, olisi ainakin täsmennettävä säilytysajan määrittämiseen sovellettavat erityiset kriteerit. Euroopan tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu katsovat, että säilytysaika jäsenvaltioissa ei joka tapauksessa voi jatkua covid-19-pandemian päättymisen jälkeen, kuten ehdotuksen 15 artiklan 2 kohdassa todetaan.

5.7 Kansainväliset tiedonsiirrot

55. Euroopan tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu toteavat, että ehdotuksen johdanto-osan 39 kappaleen mukaan ”– – henkilötietoja voidaan siirtää tai vaihtaa rajojen yli ainoastaan sellaisten tietojen hankkimiseksi, jotka ovat tarpeen todistuksen haltijan rokotus-, testaus- tai parantumistilanteen vahvistamiseksi ja todentamiseksi – –”. Lisäksi ehdotuksen 4 artiklan 2 kohdan mukaan ”[l]uotettavuuskehityksen on mahdollisuuksien mukaan varmistettava yhteentoimivuus kansainvälisellä tasolla perustettujen teknisten järjestelmien kanssa”. Tämän sanamuodon perusteella Euroopan tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu katsovat, että ehdotuksella avataan mahdollisuus henkilötietojen mahdollisille kansainvälisille siirtoille tietyissä tilanteissa digitaalista vihreää todistusta käytettäessä. Euroopan tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu katsovat, että tällaisiin kansainvälisiin siirtoihin voi liittyä henkilötietojen käsittelyä koskeva lisäriski, koska kolmannet maat voivat käyttää myöhemmin digitaalisen vihreän todistuksen kehityksessä vaihdettuja tietoja. Tämän vuoksi **Euroopan tietosuojaneuvosto ja Euroopan tietosuojavaltuutettu suosittavat, että täsmennetään nimenomaisesti, onko henkilötietojen kansainvälisiä siirtoja odotettavissa ja milloin**, ja että lainsäädäntöön sisällytetään takeet, joilla varmistetaan, että kolmannet maat käsittelevät vaihdettuja tietoja ainoastaan ehdotuksessa määritettyä tarkoitusta varten.

Brysselissä 31. maaliskuuta 2021

Euroopan tietosuojaneuvoston puolesta

Puheenjohtaja

(Andrea Jelinek)

Euroopan tietosuojavaltuutetun puolesta

Euroopan tietosuojavaltuutettu

(Wojciech Wiewiórowski)